

คำขอขมาพระแม่คงคา ในคืนวันเพ็ญเดือนสิบสอง วันลอยกระทง 2566

นำเสนอเมื่อ : 23 พ.ย. 2566

วันลอยกระทง 2566 นี้ ตรงกับวันจันทร์ที่ 27 พฤศจิกายน ซึ่งเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12

ประเพณีลอยกระทง ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 เป็นประเพณีที่อยู่กับคนไทยมาอย่างยาวนาน ในทุกๆ ปีจะมีการทำกระทงจากใบตอง และใช้ดอกไม้มาประดับด้วยความประณีตงดงาม ก่อนจะนำไปลอยลงสู่ม่าน้ำเจ้าพระยา เพื่อขอขมาและบูชาพระแม่คงคา เป็นการแสดงความขอบคุณที่ทำให้มนุษย์ได้มีน้ำให้ใช้ในการดำรงชีวิต และเพื่อตระหนักอยู่เสมอว่าต้องใส่ใจแหล่งน้ำด้วยการรักษาความสะอาด ใช้น้ำอย่างคุ้มค่าและเป็นประโยชน์มากที่สุด

ประเพณีลอยกระทงเป็นประเพณีที่มีร่วมกันของชุมชนทั้งสุวรรณภูมิ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีมาตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ มีเพื่อขอขมาธรรมชาติ ผืนดิน ผืนน้ำ ทั้งนี้ไม่มีการระบุแน่ชัดว่ามีการลอยกระทงตั้งแต่เมื่อไร แต่พิธีกรรมเกี่ยวกับ ‘ผี’ นั้นมีมาไม่น้อยกว่า 3,000 ปีแล้ว

แน่นอนว่าผืนน้ำก็คือ ผืนดิน และผืนน้ำ ซึ่งต่อมาเรียกว่า “แม่คงคา” และ “แม่ธรณี” คนในสมัยตระหนักรู้ได้ว่ามีชีวิตอยู่ได้ด้วยดินและน้ำ เมื่อเรามีชีวิตอยู่รอดได้หนึ่งปี จึงมีการขอขมาที่ไต่ลงเกินโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการเหยียบย่ำ ถายของเสีย ซึ่งก็มีการบูชาไปพร้อม ๆ กับการขอขมา ด้วยการไหว้สวดที่ลอยน้ำได้ไหลลอยไปกับน้ำเป็นการบูชานั่นเอง

ต่อมาหลังจากมีศาสนาพุทธ-พราหมณ์จากอินเดียแล้ว ก็ได้ปรับพิธีกรรมจากการบูชาผีให้เข้ากับหลักศาสนามากขึ้น ทำให้ความหมายของการ ‘ลอยกระทง’ เปลี่ยนไป เป็นการบูชาพระพุทธรูปและเทวดาแทน (ขอขอบคุณข้อมูลจากเอกสาร ‘ลอยกระทง ขอขมาธรรมชาติ’ โดยอาจารย์สุจิตต์ วงษ์เทศ)

วัตถุประสงค์ของการลอยกระทง

ความเชื่อที่ว่าเราลอยกระทงเพื่ออะไรนั้น พอจะสรุปออกมาได้ ดังนี้

1. เพื่อบูชาพระพุทธเจ้าในวันเสด็จกลับจากเทวโลก เมื่อครั้งเสด็จไปจำพรรษาอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อทรงเทศนาอภิธรรมโปรดพุทธมารดา
2. เพื่อบูชาพระเกตแก้วจฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ซึ่งบรรจุพระเกศาของพระพุทธเจ้า
3. เพื่อบูชาารอยพระพุทธบาทที่ประทับรอยพระบาท ประดิษฐานไว้บนหาดทรายริมฝั่งแม่น้ำนัมมทานทีในอินเดีย
4. เพื่อบูชาพระอุปคุตเถระ ที่บำเพ็ญปริกรรมคาถาในท้องทะเลลึกหรือสะดือทะเล ซึ่งตำนานเล่าว่าเป็นพระเถระที่มีอิทธิฤทธิ์มาก สามารถปราบพญามารได้
5. เพื่อบูชาท้าวพกาพรหมบนสวรรค์ชั้นพรหมโลก
6. เพื่อแสดงความขอบคุณพระแม่คงคาซึ่งเป็นแหล่งน้ำให้มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์ต่าง ๆ
7. เพื่อขอขมาต่อพระแม่คงคาที่มนุษย์ได้ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงไป
8. เพื่อระลึกถึงพระคุณของบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว
9. เพื่อสะเดาะเคราะห์หรือลอยทุกข์โศกโรคภัยต่าง ๆ คล้ายพิธีลอยบาปของพราหมณ์
10. เพื่ออธิษฐานขอสิ่งที่ปรารถนา

คำขอขมาพระแม่มังคะ

เพื่อการขอขมาพระแม่มังคะ ที่ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงไปใ้แม่น้ำลำคลอง ทำให้แหล่งน้ำสกปรก จึงควรมีการกล่าวคำขอขมาอย่างถูกต้อง โดยพระราชวิจิตรปฏิภาณ หรือเจ้าคุณพิพิธ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพฯ

สัพพัง อะปะราธัง ขะมะถะ เม ภันเต อุกาสะ ขะมามิ ภันเต

หรือกล่าวเป็นภาษาไทย (แบบย่อ) ว่า

"วันนี้นั้นเพ็ญ พระจันทร์ลอยเด่น เป็นศุภสมัย ลูกจัดกระทง ประสงค์ตั้งใจ นำมากราบไหว้ พระแม่มังคะ เทวาทรงฤทธิ์ ซึ่งสิ่งสถิต ทุกสายธารา ทั้งผีพรายน้ำ อย่าช้าโกรธา ลูกขอขมา อโหสิกรรม ทำกิจใดใด อุทกภัย อย่าได้เต็มช้ำ อย่าพูนวิบัติ ของขัดระกำ อย่าให้ชอกช้ำ น้ำท่วมพสุธา อย่าให้สินทรัพย์ ตองพล้นยอยยับ เพราะสายธารา อย่าให้ชีวิต ตองปลิดชีวา พระแม่มังคะ รับขมาลูก เทอญ"

พร้อมคำอธิษฐานขอพรจากพระแม่มังคะ

มะยัง อิมินา ปะทีเปนะ อะสุกายะ นัมมะทายะ นะทียา ปุลิเน จิตัง มุณีโน

ปาทะวะลัญชัง อะภิปูชะมะ อะยัง ปะทีเปนะ มุณีโน ปาทะวะลัญชัสสะ ปุชา

อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ สังวัตตะตุ

"ข้าพเจ้า...(ชื่อ-นามสกุล)...ขอกราบสักการะบูชา แด่รอยพระพุทธรูปที่ประทับอยู่ ณ ผู้่งแม่น้ำหม่มทานที ข้าพเจ้ากราบขอขมาพระแม่มังคะผู้ยังประโยชน์และชีวิตแก่ข้าพเจ้า ด้วยการกราบไหว้อย่างยิ่ง การุณาอย่างยิ่ง ด้วยประทีปและเศียรเกล้า และขอความสุขสวัสดิ์พิรมิแก่ข้าพเจ้า.....(ชื่อ-นามสกุล)..... และครอบครัว ตลอดกาลนานเทอญ"

ทั้งนี้ หากไม่สะดวกในการขอขมาและอธิษฐานแบบยาว ก็สามารถตั้งนะโม 3 จบ พร้อมระลึกถึงพระแม่มังคะก็ได้

ขอบคุณที่มาจาก [PPTV HD36](#)